

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 490/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **EOS KSI Slovensko, s. r. o.**, Pajštúnska 5, Bratislava, IČO 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s. r. o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO 53 255 739, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Baraník, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co 19/2022 z 13. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že žalobcovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podali na Okresnom súde Poprad (ďalej len „okresný súd“) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhali proti žalovanej 1 (sťažovateľka) a žalovanej 2 ([REDAKOVANÉ]) uloženia povinnosti sťažovateľke zdržať sa výkonu záložného práva podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. Z 357475-10 z 8. decembra 2010 (ďalej len „zmluva o zriadení záložného práva“) k nehnuteľnostiam presne špecifikovaným v samotnej zmluve a zdržať sa iných úkonov vedúcich k predaju predmetných nehnuteľností

a uloženia povinnosti žalovanej 2 zdržať sa vykonania dražby predmetných nehnuteľností a prípadných iných dražieb. Žalobcovia sa zároveň domáhali, aby im okresný súd uložil povinnosť v stanovenej lehote podať návrh na začatie konania o určenie pravosti a sumy pohľadávky. Návrh žalobcovia odôvodnili tým, že na 28. február 2022 je stanovená dobrovoľná dražba, pričom titul, na základe ktorého sa má dobrovoľná dražba vykonať, oprávňujúci žalovanú 1 na predaj predmetných nehnuteľností, ktoré sú obydliím žalobcov, bude vyhlásený za neplatný, keďže pohľadávka, na základe ktorej sa dobrovoľná dražba vykonáva, je neurčitá, sporná je jej suma a tiež splnenie podmienok na jej postúpenie zo strany pôvodného veriteľa. Rovnako namietali, že zmluva o úvere „*Hypopôžička*“ č. U 357475-10 z 8. decembra 2010, na ktorej zabezpečenie bola uzavretá zmluva o zriadení záložného práva, odporuje právu Európskej únie na ochranu spotrebiteľov, pričom za neplatné považovali aj vyhlásenie okamžitej splatnosti pohľadávky.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 17 C 5/2022 z 15. februára 2022 (ďalej aj „uznesenie z 15. februára 2022“) bola žalovanej 1 uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva podľa zmluvy o zriadení záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam (výrok I), žalovanej 2 uložená povinnosť zdržať sa výkonu dražby predmetných nehnuteľností (výrok II). Citovaným uznesením okresný súd návrh v zostávajúcej časti zamietol (výrok III) a žalobcom uložil povinnosť podať žalobu o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a zmluvy o zriadení záložného práva, prípadne žalobu o určenie pravosti a výšky pohľadávky (výrok IV). Súčasne bolo žalobcom priznané právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok V).

4. Okresný súd považoval za osvedčené, že žalobcovia sa domáhajú uloženia neodkladného opatrenia zdržať sa výkonu záložného práva podľa zmluvy o zriadení záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam zriadeného na zabezpečenie zmluvy o poskytnutí úveru, pričom poukázali na obsah zmlúv, dosiaľ realizované splátky úveru, neurčitosť a nepreskúmateľnosť nesplateného zostatku úveru (bod 19 uznesenia z 15. februára 2022). Okresný súd sa pritom v podstatnom stotožnil s názorom žalobcov, že je potrebné zabrániť možnosti uplatňovať nekalé podmienky (bod 25 uznesenia z 15. februára 2022).

5. Uznesením okresného súdu č. k. 17 C 5/2022 z 20. apríla 2022 bolo vydané opravné uznesenie, ktorým bola vykonaná oprava chýb dotýkajúcich sa číselného označenia parciel vo výrokoch I a II uznesenia z 15. februára 2022.

6. Na odvolanie boli výroky I, II, IV a V uznesenia okresného súdu z 15. februára 2022 napadnutým uznesením krajského súdu potvrdené ako vecne správne (výrok I). Súčasne bolo rozhodnuté, že náhrada trov odvolacieho konania sa nepriznáva (výrok II).

7. Zo súdom prvej inštancie osvedčených skutočností považoval krajský súd za preukázané, že žalovaná 1 (záložný veriteľ) sa rozhodla využiť zmluvný inštitút výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby (mimosúdne), ktorú mala 28. februára 2022 vykonať žalovaná 2. Zdôraznil, že vo vzťahu k zmluve o úvere zatiaľ neexistuje súdne rozhodnutie, ktoré by podrobilo zmluvné ustanovenia súdnej kontrole prijateľnosti zmluvných podmienok. Žalovaná 1 si sama určila sumu pohľadávky, pri realizácii výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou bez súdnej kontroly by mohla vymôcť aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok. Realizáciou záložného práva formou dobrovoľnej dražby dochádza k reálnej hrozbe na strane žalobcov a neprimeranému zásahu do práva na obydlie, a tým aj neprimeranému zásahu do ich rodinného a súkromného života,

a preto nie je možné bez akejkoľvek kontroly prostredníctvom dobrovoľnej dražby predajom nehnuteľností zbaviť žalobcov ako záložcov a ich rodinných príslušníkov obydlia len na základe písomného vyhlásenia záložného veriteľa o pravosti, sume a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa výkon záložného práva realizuje, ktoré je postavené na roveň exekučnému titulu, teda má priamy dosah na ústavné práva záložcu.

8. Uložením povinnosti žalovanej 1 zdržať sa záložného práva a žalovanej 2 zdržať sa výkonu dražby nevznikne žalovaným žiadna ujma. Naproti tomu ak by odvolací súd zmenil uznesenia súdu prvej inštancie a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, v takom prípade by žalobcom reálne hrozila strata ich obydlia a mohli by ostať bez strechy nad hlavou. V takomto prípade by návrat do pôvodného stavu bol možný len podaním žaloby o neplatnosť dražby, čo by následne spôsobilo na strane žalobcov len ďalšie trovy a výdavky, nehovoriac o čase, ktorým by sa dostali k svojmu právu. Ak bude žalovaná 1 ako záložný veriteľ v prípadných konaniach úspešná, potom sa bude môcť domáhať od žalobcov zaplatenia dlhov vrátane úrokov z omeškania. Tým je daný a osvedčený naliehavý právny záujem a nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Nariadenie neodkladného opatrenia je jediný možný spôsob, ako sa môžu žalobcovia brániť pred pozbavením ich vlastníckeho práva k obydlia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka namieta, že krajský súd v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít [uznesenie ústavného súdu vydané vo veci sp. zn. PL. ÚS 23/2014 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 156/2009 z 29. marca 2010] obmedzil výkon záložného práva sťažovateľky z dôvodu, že o sume zabezpečenej pohľadávky nebolo právoplatne rozhodnuté súdom, resp. z dôvodu, že záložný veriteľ nedisponuje exekučným titulom, pričom krajský súd priamo uviedol, že vyhlásenie navrhovateľa dražby podľa § 7 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“) je postavené na roveň exekučného titulu, pričom vyhlásenie bez právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia o sume zabezpečenej pohľadávky predstavuje zásah do ústavných práv žalobcov. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd posúdil § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách za protiústavný v prípade, ak záložný veriteľ nedisponuje právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu o sume jeho zabezpečenej pohľadávky.

10. Odôvodnenie poskytnuté krajským súdom, podľa ktorého záložný veriteľ nie je oprávnený uskutočniť výkon záložného práva v prípade, ak nedisponuje právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu o výške jeho zabezpečenej pohľadávky, nielenže nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia, ale je zároveň v priamom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, podľa ktorej je záložný veriteľ oprávnený viesť výkon záložného práva aj pre pohľadávku, o ktorej nebolo súdom právoplatne rozhodnuté, a teda došlo k porušeniu princípu právnej istoty, pričom krajský súd svoj odklon vôbec neodôvodnil.

11. V tomto kontexte podľa sťažovateľky krajský súd prekročil svoje právomoci, keď uzavrel, že vyhlásenie záložného veriteľa podľa § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách bez exekučného

titulu je porušením ústavných práv záložcov. Tým *de facto* rozhodol o súlade právnych predpisov s ústavou a dokonca zaujal opačný záver ako ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 23/2014, čo považuje sťažovateľka za právne neutržateľné a arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu z dôvodu neutržateľnosti záveru krajského súdu o tom, že záložný veriteľ nie je oprávnený uskutočniť výkon záložného práva v prípade, ak nedisponuje právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu o výške jeho zabezpečenej pohľadávky. Citovaný záver je podľa sťažovateľky v rozpore so zákonom a s ustálenou rozhodovacou praxou (body 9 a 10 tohto uznesenia). Okrem toho podľa sťažovateľky krajský súd prekročil svoje právomoci, keď *de facto* rozhodol o neústavnosti § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách (bod 11 tohto uznesenia).

K aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. V úvode tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval s prihliadnutím na predmet konania o ústavnej sťažnosti (udržateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu o nariadení neodkladného opatrenia) za nevyhnutné vyjadriť sa k aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci.

14. Ústavným súdom už bolo opakovane judikované, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, I. ÚS 46/00). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (k tomu pozri napr. rozhodnutia ESLP citované vo veciach sp. zn. IV. ÚS 213/2020 a IV. ÚS 165/2020)] nie každým neodkladným opatrením sa rozhoduje o právach a záväzkoch občianskej povahy. Aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je pritom závislá od splnenia určitých podmienok. Po prvé, právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení neodkladného opatrenia, musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu. Po druhé, nevyhnutné je skúmať povahu neodkladného opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že neodkladným opatrením bolo fakticky rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, § 84 – § 85).

15. V prejednávanej veci je predmetom konania vedeného pred všeobecnými súdmi rozhodovanie vo veci neodkladného opatrenia dotýkajúceho sa výkonu majetkových práv, a to v rozsahu, ktorým sa sťažovateľke ako žalovanej 1 (záložný veriteľ) prikazuje zdržať sa výkonu záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam zriadeného na zabezpečenie záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o poskytnutí úveru (výrok I uznesenia okresného súdu č. k. 17 C 5/2022 z 15. februára 2022). Ide teda o oblasť upravenú normami súkromného práva, pričom predmetom meritórneho rozhodovania *pro futuro* (žaloby o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, prípadne o určenie pravosti a výšky pohľadávky) je typické občianske právo (výrok IV uznesenia okresného súdu č. k. 17 C 5/2022 z 15. februára 2022) uplatňované medzi subjektmi súkromného práva – sťažovateľkou (záložný veriteľ) a žalobcami

(vlastníkmi predmetných nehnuteľností, ktoré sú zálohom). V autonómnom ponímaní ide nepochybne o oblasť spadajúcu pod výraz práva a záväzky občianskej povahy.

16. Pokiaľ ide o druhú podmienku, ktorej splnenie sa vyžaduje pre aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednávany prípad, ústavný súd konštatuje, že aj táto je v konkrétnych okolnostiach veci splnená. Neodkladné opatrenie má podľa názoru ústavného súdu priamy (aj keď len dočasný) dopad na občianske právo tvoriace predmet budúceho meritórneho (hlavného) konania. Neodkladné opatrenie plní primárne zabezpečovaciu funkciu vo vzťahu k predmetu prejednanému v (prípadnom) hlavnom konaní (meritum veci), resp. k právnym dôsledkom prípadného vyslovenia neplatnosti právneho úkonu, čoho sa žalobcovia v hlavnom meritórnom konaní budú domáhať. Požadovaným neodkladným opatrením sa žalobcovia ako dlžníci domáhali dočasného pozastavenia možnosti záložného veriteľa (žalovaná 1) dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok žalobcov. Nariadenie neodkladného opatrenia preto zasahuje do postavenia sťažovateľky ako záložného veriteľa. Podaním žaloby sa žalobcovia v hlavnom meritórnom konaní budú *pro futuro* domáhať vyslovenia neplatnosti právneho úkonu a v konečnom dôsledku týmto spôsobom aj spochybňovať legitímnosť samotného nároku sťažovateľky ako záložného veriteľa. Za týchto okolností je na mieste uplatniť názor, podľa ktorého sa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach veci v konaní o neodkladnom opatrení aplikuje.

K namietanému zásahu do práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie:

17. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019, IV. ÚS 12/2018, IV. ÚS 259/2020).

18. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (m. m. IV. ÚS 136/2014). Je potrebné mať na zreteli, že účelom zabezpečovacieho opatrenia je dočasná úprava práv a povinností strán sporu, ktorá neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej. Všeobecný súd zabezpečovacím opatrením dočasne a predbežne upravuje pomery strán sporu, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

19. Sťažovateľka predovšetkým namieta, že krajský súd rozhodol v jej veci v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, poukazuje pritom na rozhodnutie ústavného súdu a najvyššieho súdu.

20. V sťažovateľkou poukazovanom rozsudku najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 156/2009 z 29. marca 2010 dovolací súd prezentoval názor, podľa ktorého pokiaľ záložný veriteľ splní všetky zákonné predpoklady a písomne vyhlási: a) že predmet dražby je možné dražiť, b) pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú navrhuje výkon záložného práva (§ 7 ods. 2 zákona

o dobrovoľných dražbách), nemá z hľadiska (ne)platnosti dobrovoľnej dražby právny význam skutočnosť, že v čase navrhnutia alebo vykonania dražby prebieha (resp. nie je skončené) súdne konanie, v ktorom sa záložný veriteľ proti záložnému dlžníkovi domáha uspokojenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom, ktoré zamýšľa záložný veriteľ realizovať v rámci ním navrhovanej dobrovoľnej dražby.

21. Obdobne z uznesenia ústavného súdu vydaného vo veci súladu právnych predpisov vyplýva, že § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách neplní funkciu exekučného titulu, ale je iba jedným z predpokladov riadneho priebehu dobrovoľnej dražby. Ani samotné vyhlásenie tohto ustanovenia za protiústavné by nevedlo k záveru, že záložný veriteľ nie je oprávnený navrhnúť výkon záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby bez exekučného titulu priznávajúceho mu zabezpečenú pohľadávku (PL. ÚS 23/2014).

22. Ústavný súd nespochybňuje aj s prihliadnutím na už citované závery obsiahnuté v rozhodnutiach dovolacieho súdu a ústavného súdu konštatovanie sťažovateľky o tom, že existencia prebiehajúceho súdneho konania vo veci uspokojenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom neznamená automaticky neplatnosť dražby a ani to, že dražbu nemožno vykonať.

23. Na rozdiel od názoru sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že citované odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení už uvedeným záverom neprotirečí, ale, naopak, z nich vychádza.

24. V tomto smere ústavný súd poukazuje predovšetkým na svoj už ustálený právny názor, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí súdu prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Pre ústavnú udržateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu je preto potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie v ňom obsiahnuté, ale aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré bolo v príslušnom odvolacom konaní napadnuté a následne aj preskúmané (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, III. ÚS 342/2017, IV. ÚS 87/2020).

25. Základným predpokladom na nariadenie neodkladného opatrenia je existencia potreby bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami alebo obava, že vykonanie exekúcie súdneho rozhodnutia bude ohrozené (§ 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Nevyhnutnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia je hodnoverné osvedčenie aspoň základných skutočností potrebných pre záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, ako aj dostatočné opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich nevyhnutnosť potreby neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami alebo obavy z ohrozenia exekúcie (§ 326 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Hodnoverné osvedčenie dôvodnosti a trvania meritórneho nároku môže navrhovateľ neodkladného opatrenia dosiahnuť najmä relevantnými skutkovými tvrdeniami, listinnými dôkaznými prostriedkami a kvalifikovanou právnou argumentáciou.

26. Ústavný súd pri posudzovaní ústavnej sťažnosti zohľadnil osobitú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov. Zbral pritom do úvahy aj skutočnosť, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení je zistiť na základe dostupných dôkazných prostriedkov najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, a to bez potreby dodržania formalizovaného postupu štandardného procesného dokazovania, a na podklade osvedčených skutočností následne vo veci rozhodnúť. S poukazom na relevantné časti odôvodnenia napadnutého uznesenia

krajského súdu ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku týkajúcim sa predpokladov vydania neodkladného opatrenia. Už citované závery krajského súdu nepovažuje ústavný súd za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, teda také, ktoré by mali za následok porušenie sťažovateľských práv podľa ústavy či dohovoru.

27. Z relevantnej časti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 4 tohto rozhodnutia) vyplýva hodnoverné osvedčenie základných skutočností (predovšetkým neurčitosť a nepreskúmateľnosť nesplateného zostatku úveru), z ktorých okresný súd vyvodil záver o potrebe zabrániť možnosti uplatňovať nekalé podmienky (bod 25 uznesenia z 15. februára 2022), t. j. dospel k záveru o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Aj z tohto dôvodu preto vo výroku IV rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia uložil žalobcom povinnosť podať žalobu vo veci určenia neplatnosti relevantných zmlúv, resp. vo veci určenia pravosti a výšky pohľadávky.

28. Vecné potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie krajským súdom je preto potrebné vnímať ako stotožnenie sa (aj) s odôvodnením súdu prvej inštancie k splneniu všetkých predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia. Nad rámec už súdom prvej inštancie uvádzaného odôvodnenia krajský súd v doplnení v napadnutom uznesení k súdom prvej inštancie osvedčeným skutočnostiam zdôraznil neexistenciu súdneho rozhodnutia, ktoré by podrobilo zmluvné ustanovenia (ktorých neprijateľnosť bola namietaná v kontexte osvedčenia dôvodnosti a trvania meritórneho nároku) súdnej kontrole. Jeho konštatovanie preto nemožno považovať za samotný záver, ktorým bolo odôvodnené splnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, ale doplnenie argumentácie k záveru o osvedčení dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Inak povedané, vo veci konajúce súdy dospeli k záveru o hodnovernom osvedčení základných skutočností potrebných na záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, a preto zároveň konštatovali, že za podmienky neexistencie súdneho rozhodnutia, ktoré by zmluvné ustanovenia podrobilo kontrole z hľadiska ich prijateľnosti, by realizácia výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou mohla vymôcť aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok.

29. Z napadnutého uznesenia krajského súdu teda nevyplýva sťažovateľkou naznačené paušálne uplatňovanie premisy, podľa ktorej záložný veriteľ nie je oprávnený uskutočniť výkon záložného práva v prípade, ak nedisponuje právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu o výške jeho zabezpečenej pohľadávky.

30. Všeobecný súd je povinný vždy dôsledne vyhodnotiť, či je návrh z objektívneho hľadiska presvedčivý a či reálne došlo k osvedčeniu všetkých skutočností, ktorými je nariadenie neodkladného opatrenia v konkrétnom prípade podmienené. Keďže vo veci sťažovateľky konajúce súdy dospeli k záveru o tom, že žalobcovia osvedčili dôvodnosť a trvanie meritórneho nároku v kontexte neprijateľnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v predmetných zmluvách, t. j. javil sa im nárok vo veci samej ako nie nedôvodný, potom bolo konštatovanie o zdržaní sa výkonu záložného práva až do prípadnej súdnej kontroly, resp. rozhodnutia o tomto nároku logickým dôsledkom súdom zisteného splnenia podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia. Predbežná ochrana poskytnutá podľa názoru vo veci konajúcich súdov nie nedôvodnému nároku je preto v súlade s podstatou a účelom neodkladného opatrenia.

31. S ohľadom na už uvádzané skutočnosti nemožno odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu považovať za rozporné so zákonom či ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Krajský súd napadnutým uznesením nerozhodol o neústavnosti § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, ale posudzoval (výlučne) splnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia v konkrétnom prípade, pričom pri zistení ich splnenia zároveň konštatoval, že je namieste výkon záložného práva odložiť až do prípadného súdneho rozhodnutia vo veci uplatneného nároku. Napokon zo záverov už citovaných rozhodnutí najvyššieho súdu a ústavného súdu nevyplýva nemožnosť nariadiť za splnenia všetkých zákonných podmienok neodkladné opatrenie, ktorým by došlo k odkladu mimosúdneho výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, a to až do právoplatného skončenia prípadného súdneho konania o nároku zabezpečeného záložným právom.

32. Aj z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci Kušionová v. SMART Capital a. s., na ktoré poukázal v napadnutom uznesení aj krajský súd, vyplýva, že právu Európskej únie neodporuje vnútroštátna úprava, ktorá umožňuje vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdnym výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva právo Európskej únie (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 10. 9. 2014, C 34/13, Monika Kušionová v. SMART Capital a. s.). Sťažovateľka svojou argumentáciou snažiacou sa navodiť dojem, že mimosúdny výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou nemožno ohroziť prípadným neodkladným opatrením, však prakticky znemožňuje ochranu práv dlžníka – spotrebiteľa. Ochrana práv dlžníka by bola znemožnená práve takým výkladom, aký poskytuje sťažovateľka, ktorý bráni uplatneniu inštitútu neodkladného opatrenia na ochranu práv v záujme zabrániť preskúmaniu, či v konkrétnych okolnostiach veci ide o nekalé podmienky v predmetnej zmluve.

33. Zo všetkých uvedených dôvodov je argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu nedôvodná.

34. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa v napadnutom uznesení ústavne konformným spôsobom zaoberal otázkou splnenia podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia s prihliadnutím na špecifické okolnosti prípadu. Právne závery obsiahnuté v napadnutom uznesení sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré krajský súd pri rozhodovaní aplikoval. Postup krajského súdu pri preskúmaní odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, a teda taký, ktorým nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv zaručených ústavou a dohovorom.

35. Krajský súd napokon v tomto kontexte správne poukázal aj na judikatúru ESLP, podľa ktorej strata bývania (ktorá bola v prejednávanej veci v hre) je jedným z najväčších zásahov do práva na rešpektovanie obydľia a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takého opatrenia na súdne preskúmanie (rozsudky ESLP McCann v. Spojené kráľovstvo z 13. 5. 2008, č. 19009/04, § 50 a Rousk v. Švédsko z 25. 7. 2013, č. 27183/04, § 137).

36. Na podklade uvedených skutočností je napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bolo potvrdené ako vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, podľa ústavného súdu ústavne udržateľné. Námietky sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľkou označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

37. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

38. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svojej opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu